

BELÜGYMINISZTERIUM

Mar 9/19-1968 RFK Xépi
Szolgálati használatra!

Szám: 10—24/8/1968.

1460

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERHELYETTESÉNEK
8. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1968. évi március hó 30-án

Szám: 10—24/8/1968.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERHELYETTESÉNEK

8. számú
UTASITASA

Budapest, 1968. évi március hó 30-án.

Tárgy: Közúti közlekedési balesetekkel kapcsolatos
rendőri eljárás egyes kérdéseinek
szabályozása.

A Magyar Népköztársaság Legfőbb Ügyészének 3/1968. Legf. Ü. sz.
utasítására figyelemmel a közúti közlekedési balesetek, illetve sza-
bályszegések ügyében a rendőri eljárás szabályozására az alábbi

u t a s í t á s t

adom:

I.

1. A közúti közlekedési balesetek és szabályszegések ügyében a rendőrség közlekedésrendészeti, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti szervei járnak el, az illetékesség általános és a hatáskör jelen utasításban szabályozott előírásai szerint.
2. A közlekedésrendészet vizsgálati szerveinek hatáskörébe tartozik a rendőri eljárás, ha:
 - a) a közlekedési baleset során az elkövetés összes körülményeire figyelemmel büntett valósult meg, vagy a 3/1968. Legf. Ü. sz. utasítás 2. pontjában foglaltak szerint a baleset ügyében nyomonkövetés megtagadásáról kell határozni,

- b) a balesetet a 3/1968. Legf. Ü. sz. utasítás 3. pontjában felsorolt közúti közlekedési szabályok megszegésével idézték elő és legalább egy személy könnyű sérülést szenvedett,
- c) olyan közlekedési baleset történt, melynek részese:
- az Elnöki Tanács, vagy Kormány tagja, országgyűlési képviselő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Magyar Népköztársaság Legfőbb Ügyésze, a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának Elnöke, hivatásos bíró, vagy ügyész,
 - diplomáciai, vagy személyes mentességet élvező személy, továbbá a felsorolt személyek használatában lévő jármű,
 - a Magyar Népköztársaság területén ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok tagja, illetve a csapatok használatában lévő jármű,
 - külföldi állampolgár, ha az a baleset következtében megsérült,
- d) minden személyi sérüléssel járó közlekedési baleset, ha az közlekedésrendészeti szerv székhelyét képező város, közigazgatási határain belül történt.
3. A közrendvédelmi, valamint a közlekedésrendészet forgalomellenőrző és forgalomirányító szerveinek hatáskörébe tartozik az intézkedés lefolytatása, ha:
- a balesettel összefüggésben személyi sérülés nem történt, vagy az a személy sérült meg (járművezető) aki a balesetért egyedül hibáztatható és más személy élete, testi épsége nem került közvetlen veszélyhelyzetbe,
 - az első bekezdésben felsorolt feltételek mellett a baleset következtében a társadalmi tulajdonban keletkezett kár előreláthatóan az 5 000,— Ft-ot nem haladja meg, illetve az anyagi kár személyi tulajdonban következett be,
 - a balesetben részes járművek száma legfeljebb 3 és az első bekezdésben foglalt feltételek mellett a társadalmi tulajdonban keletkezett anyagi kár a második bekezdésben meghatározott összeget nem haladja meg, vagy személyi tulajdonban történt,
 - a baleset külföldi állampolgárral összefüggésben történt és személyi sérülés nincs, továbbá fennállnak az előző bekezdésekben foglalt feltételek.

4. Közlekedési baleset által megvalósított büntett miatt nyomozás elrendelésére a közlekedésrendészet vizsgálati szervei jogosultak.

Hatáskörükbe tartozik az eljárás a Btk. 257. §-ába ütköző büntettek ügyében, ha a személyi sérüléssel járó közlekedési balesetet nem a foglalkozási szabályok megszegésével idézték elő, továbbá

a Btk. 258. §, 259. §-ába ütköző büntettek, valamint a Btk. 302. és 303. §-ába ütköző büntettek ügyében a nyomozás teljesítése, ha a törvényi tényállás közlekedési balesettel összefüggésben valósult meg.

A Btk. 194. §. szerinti járművezetés ittas állapotban büntette miatt a nyomozást az a közlekedésrendészeti, illetve közrendvédelmi szerv folytatja le, mely az elkövetőt tettenérte, illetve amelyik szerv illetékességi területén követték el a cselekményt.

5. A 3/1968. Legf. Ü. sz. utasítás 1. és 8. pontja szerint szabálysértésnek minősülő ittas járművezetés, vagy közlekedési baleset ügyében az illetékes rendőri szerv által beszerzett bizonyítékok — helyszíni eljárás eredménye, véralkohol vizsgálati eredmény, stb. — alapján a felelősségre vonás a szabálysértési hatóságok hatáskörébe tartozik.
6. Fegyveres erők, továbbá a fegyveres és rendészeti testületek tagjai által okozott közlekedési balesetek ügyében ha az szabálysértésnek minősült, a feljelentést az illetékes parancsnoknak, vagy vezetőnek kell megküldeni. A Vám- és Pénzügyőrség, valamint Munkásőrség tagjaival összefüggésben előfordult közlekedési balesetek kapcsán figyelemmel kell lenni arra, hogy a fegyveres erőkre, illetve testületekre vonatkozó előírások csak szolgálati feladataik ellátása közben előfordult esetekben érvényesek.
7. A Magyar Népköztársaság területén ideiglenesen tartózkodó szovjet csapatok tagjaival és járműveivel összefüggésben történt balesetek ügyében a közlekedésrendészeti vizsgálati szervek az e tárgyban kiadott Legfőbb Ügyész 105/1962. sz. körlevele és a BM II. Főcsoportfőnökség Közlekedésrendészeti Osztály vezetőjének 16 439/1962. sz. utasítása szerint járnak el.

8. Közlekedési balesetről szóló bejelentés nem minősül feljelentésnek.
9. Az eljárás során meg kell állapítani, hogy a balesetet milyen magatartás, illetve milyen szabályok megszegése okozta. Ha adatok merülnek fel arra vonatkozólag, hogy a baleset okozója, vagy részese alkoholt fogyasztott, intézkedni kell véralkohol vizsgálat eszközölése iránt.

Amennyiben az intézkedés során büntett alapos gyanúja merül fel, nyomozást kell elrendelni, illetve a folyamatban lévő intézkedéseket halaszthatatlan nyomozási cselekményként kell teljesíteni.

10. Azokban az esetekben, melyekben a közúti közlekedési baleset következményeként — a balesetért egyedül hibáztatható járművezetőt ide nem értve — más személy könnyű testi sértést szenvedett, a nyomozás elrendelése iránt kell rendszerint intézkedni, ha az elkövető a balesetet a 3/1968. Legf. Ü. sz. utasítás 3. pontjában felsorolt közlekedési szabályok megszegésével idézte elő.
11. Ha a könnyű testi sértéssel járó közlekedési balesetet az elkövető nem a 3/1968. Legf. Ü. sz. utasítás 3. pontjában megjelölt közlekedési szabályok megszegésével idézte elő, és ha a büntett társadalomra veszélyességének csekély foka lehetővé teszi a büntető eljárás lefolytatása helyett a Be. 104/A, illetve a szükséges feltételek fennforgása esetén a Be. 105. § alapján a nyomozás megtagadása iránt kell rendszerint intézkedni.
12. A társadalomra veszélyesség csekély fokának megítélésére utaló körülmények:
- a) az elkövető által megszegett közlekedési szabály sem tartalmát, sem a szabályszegés módját tekintve nem jelentős,
 - b) az okozott sérülés jelentéktelen,
 - c) a sérült az elkövető hozzátartozója,
 - d) a baleset folytán az elkövető maga is megsérült, vagy más módon jelentékeny hátrány érte.
13. Ha a közlekedési baleset folytán súlyos testi sértést okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés büntette állapítható meg, a nyomozás elrendelésétől általában nem lehet eltekinteni.

14. Közúton történt olyan közlekedési balesetek ügyében, amelyek közlekedési szabálysértéssel, vagy bűncselekmény elkövetésével nincsenek összefüggésben, a keletkezett iratokat — mivel azok további eljárást nem igényelnek — irattárba kell helyezni.

Ha az ügyben nem közlekedésrendészeti szerv intézkedett, az iratokat irattározás céljából a területileg illetékes Közlekedésrendészeti Osztálynak kell megküldeni.

15. A Btk. 194. §-ában meghatározott — járművezetés ittas állapotban — büntett miatt nyomozás elrendelésének akkor van helye, ha az elkövetőnél a Widmark-féle vizsgálati módszerrel 0,8 ezrelékes, vagy ennél magasabb véralkohol koncentráció állapítható meg. A 0,8 ezrelék alatti véralkohol koncentráció esetében a gépjárművezető által elkövetett szeszital fogyasztás miatt — az egyéb feltételek fennforgása esetén — a KRESZ 46. §. 3., vagy 4. bekezdésében foglalt rendelkezések megszegése miatt szabálysértési eljárást kell kezdeményezni.

Az alkoholos befolyásoltság megállapítására a véralkohol vizsgálat nem kizárólagos, vagy egyedüli módszer. Az ittaság tanúvallomások alapján, klinikai tüneteken alapuló és azonnal elvégzendő orvosi vizsgálatok által is bizonyítható. A vérvétel az ilyen esetekben sem mellőzhető, a laboratóriumi véleményt az eljárás során be kell szerezni.

Az alkoholszonda önmagában, illetve ennek alkalmazása az ittaság tárgyi bizonyítéka nem lehet.

16. Közúti közlekedési balesetek ügyében indult eljárás során személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedésekre egyéb feltételek hiányában, pusztán a baleset súlyos eredménye nem szolgálhat alapul.

Közúti közlekedési balesettel kapcsolatos büntető eljárásban a Be. 120. §. (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított előzetes letartóztatás elrendelése általában csak a súlyos eredménnyel járó szándékos veszélyeztetés (Btk. 258. §. (3) bek. II. és III. tétele) és a segítségnyújtás elmulasztásának büntette miatt indokolt, mégpedig az utóbbi esetben akkor, ha az elkövető a helyszínről megszökött, vagy a nyomok, illetve egyéb tárgyi bizonyítékok megsemmisítésével, megváltoztatásával törekszik magát a büntető eljárás alól kivonni, illetőleg a nyomozás eredményét meghiusítani.

A Be. 120. §. (1) bek. e) pontjára alapított előzetes letartóztatás elrendelése iránt rendszerint akkor lehet intézkedni, ha az eredményében is kiemelkedően súlyos közúti közlekedési balesetet

annak okozója a közlekedési szabályok feltűnően dűrva megszegésével idézte elő, és ez a magatartása a közúti közlekedési balesetet nagyobb számban észlelők körében a köznyugalom megzavarására alkalmas módon keltett felháborodást.

17. Ha gondatlanságból okozott közúti közlekedési balesetnek csak a társadalmi tulajdonban a büntetési értékhatárt meghaladó összegű kár volt a következménye, a társadalmi tulajdon gondatlan megrongálása miatt a Be. 104/A. § alapján való megtagadására az egyéb vagyon elleni büntettek körében követendő jogpolitikai elvek az irányadók.

Külföldi gépjárművekkel előfordult esetekben figyelemmel kell lenni a Btk. 311. § (1) bek. rendelkezéseire is, mely szerint a társadalmi tulajdont megillető fokozott büntetőjogi védelem más szocialista országoknak a Magyar Népköztársaság területén lévő társadalmi tulajdonát is megilleti.

A társadalmi tulajdon gondatlan megrongálásának büntetése elbírálásánál a kisebb súlyú minősítés megítélése kérdésében a magatartás gondatlanságából kell kiindulni. Figyelemmel erre nincs akadálya kisebb súlyú minősítésnek azokban az esetekben, ha a társadalmi tulajdonban okozott kár összege a 30 000,— Ft-ot nem haladja meg.

18. Az eljárás során hatékonyabban kell vizsgálni a közlekedési baleseteket előidéző, illetve befolyásoló okokat és körülményeket (útviszonyok, jelzési-rendszer fogyatékosága, nem megfelelő műszaki állapotban lévő járművek forgalomba bocsájtása, stb.) Vizsgálni kell, hogy a befolyásoló okok fennállásáért nem terhel-e más személyt felelősség.

A büntető, a szabálysértési, illetve igazgatási eljárás során megállapított befolyásoló tényezőkre figyelemmel az eljáró rendőri szerv (Közlekedésrendészeti Osztály, Szabálysértési Hatóság) köteles azok megszüntetésére — hatáskörének megfelelően — intézkedni és az intézkedés eredményét figyelemmel kísérni.

III.

19. Szabálysértésként kell a közlekedési baleset során megvalósított magatartást elbírálni, ha:

a) a közúti közlekedési baleset során személyi sérülés nem történt, a társadalmi tulajdonban keletkezett kár az 5 000,—

Ft-ot nem haladja meg és a cselekménnyel a Btk. 258. § törvényi tényállás elemeként meghatározott közvetlen veszélyhelyzet nem valósult meg,

- b) a baleset során csak az azt előidéző és ezért egyedül hibázatható személy sérült meg, vagy került közvetlen veszélyhelyzetbe.

20. A szabálysértésként elbírálni balesetek ügyében folytatandó eljárásra

- a) ha a balesetben részes elkövetők egyike sem lakik annak a szabálysértési hatóságnak az illetékességi területén, ahol a baleset bekövetkezett, az elkövetés helye szerinti szabálysértési hatóság,
- b) ha a baleset az abban részes elkövető valamelyikének a lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság területén történt, ez a szabálysértési hatóság,
- c) ha a balesetnek kétséget kizáróan csak egyetlen olyan részese van, aki a baleset bekövetkezéséért felelős (a járművel fának, fának, parkolóhelyen olyan járműnek ütközik, melynek vezetője nincs a helyszínen, stb.) az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság

illetékes;

- d) a szabálysértés helyszínén intézkedő rendőr köteles megállapítani, hogy az elkövető élvez-e diplomáciai, vagy egyéb személyes mentességet, ha igen erről az illetékes szabálysértési hatóságot a feljelentésben tájékoztatni kell,
- e) az a), b), c) pontokban meghatározott illetékességi körben kell eljárni a diplomáciai mentesség hatálya alá nem tartozó külföldi állampolgárok, illetve az ország területén ideiglenesen tartózkodó külföldi elkövetők ügyében is.

21. A szabálysértésként elbírálni balesetek esetében az elkövetett cselekménnyel és a helyszíni intézkedés (elkövetők, tanúk, stb.) kikérdezése alapján feltárt tényekről a 20 251/3/67. sz. utasítással rendszeresített nyomtatvány felhasználásával egy példányban feljelentést, valamint a fontosabb méretadatokat tartalmazó — méretarány nélkül — helyszínrajzot kell készíteni.

Fegyveres erők és testületek tagjainak ügyében a feljelentést 2 példányban kell készíteni.

22. Feljelentést 72 órán belül a szabálysértési eljárás lefolytatására illetékes járási, városi rendőrkapitányságnak (Budapesten a BRFK Központi I. fokú Szabálysértési Hatóságnak, vagy kerületi rendőrkapitányságnak) kell megküldeni.
23. Mellőzhető a helyszínvázlat készítése, ha:
- a közlekedési baleset során anyagi kár nem keletkezett,
 - a balesetet ugyanazon jármű vezetőjének szabályszegése okozta, akinek járművében (20. pont c) alpont) a károsodás történt,
 - a járművek összeütközéséért valamelyik jármű vezetőjét a KRESZ 24. § 4. bek., valamint a 6. bek. i), illetve a 26. § 2. bek. a) pontjába ütköző szabályszegésért terheli a felelősség.
24. Nem mellőzhető a helyszínvázlat készítése:
- ha a balesetet okozó szabályszegést az utasítás 2. pont c) alpontjában felsorolt személyek, vagy ezek sérelmére követték el, illetve ha a baleset a felsorolt személyek használatára rendelt gépjárművel történt,
 - a 23. pontban meghatározott esetekben, ha egyéb körülmények fennforgása miatt a felelősség megállapítása érdekében helyszínvázlat szükséges.
25. A szabálysértési eljárást az általános szabályok szerint kell lefolytatni.

IV.

26. Közúti közlekedési balesetek, illetve szabályszegések vizsgálatában eljáró rendőri szervek fordítsanak fokozott gondot arra, hogy a forgalom biztonságának érdekeire figyelemmel a baleseteket előidéző gépjárművezetők társadalmi veszélyességének mérlegelése alapján a gépjárművezetői engedélyek, illetve ellenőrzőlapok bevonásának gyakorlata hatékonyabban érvényesüljön.
27. Büntető eljárás megindulása esetében — a KRESZ Függelék 4. cikk 1. pontjának b) alpontjára figyelemmel — az eljárás során rendszerint mérlegelni kell a gépjárművezetői engedély visszavonásának szükségességét attól a gépjárművezetőtől, aki ellen:
- a) szeszeshatálya alatti gépjárművezetés miatt indult büntető eljárás,

- b) foglalkozási szabályok szándékos megszegésével elkövetett veszélyeztetés miatt indult büntető eljárás,
- c) a foglalkozási szabályok megszegésével, gondatlanul előidézett halálos kimenetelű, vagy tömegszerencsétlenség okozása miatt indult büntető eljárás, különösen ha közlekedési balesetből kifolyólag már korábban is volt ellene büntető eljárás,
- d) kiemelkedőbb jelentőségű közlekedési szabályok dúrva megszegésével súlyos kimenetelű közlekedési baleset okozása miatt indult büntető eljárás, különösen ha az elkövető a helyszínről megszökött.

Amennyiben kisebb súlyú büntett valósult meg és az eljáró rendőri szerv a Be. 104/A, illetve Be. 105. § alapján intézkedett, ellenőrzőlap visszavonását lehet alkalmazni, amennyiben gépjárművezetői jogosultságokkal kapcsolatos korlátozó intézkedések szükségessége fennáll.

A gépjárművezetői engedély visszavonásának alkalmazásánál körütekintően kell vizsgálni, hogy az intézkedés milyen mértékben befolyásolja az eljárás alá vont személy munkaviszonyát és szociális helyzetét.

28. Külföldi állampolgárok részére külföldi hatóságok által kiállított gépjárművezetői engedélynek használati joga a Genf-ben 1959. szeptember 19-én kötött közúti közlekedésre vonatkozó egyezmény (kihirdetve: az 1967. évi 28. sz. tvr.-el) V. fejezet 24. cikk 4—5 pontjában foglaltak alapján a Magyar Népköztársaság területére vonatkozó hatállyal ideiglenesen, vagy véglegesen megvonható. Az intézkedésnek abban az esetben van helye, ha a külföldi állampolgárságú gépjárművezető olyan magatartást tanúsít, amely a KRESZ Függelék 4. cikk, 1, vagy 3. pontjában foglaltak szerint magyar állampolgárok vonatkozásában a gépjárművezetői engedély visszavonásával járhat.

Külföldi állampolgárok gépjárművezetői engedélyének megvonására az a közlekedésrendészeti, vagy szabálysértési szerv illetékes, melynek hatósági területén tették folyamatba a megvonás alapjául szolgáló cselekmény miatti eljárást.

A megvonás tényét és időtartamát a vezetői engedélynek korlátozások bejegyzésére szolgáló helyén fel kell tüntetni. A gépjárművezetői engedélyt az eljáró rendőri szerv köteles visszaadni, ha a külföldi állampolgár az ország területét elhagyja, vagy a megvonás időtartama lejárt.

A megvonás tényéről a gépjárművezetői engedélyt kibocsátó szerv a szolgálati út betartásával értesíthető a BM II/III. Csoportfőnökségen keresztül.

V.

29. Közüti közlekedési balesetek esetén bejelentés, vagy észlelés alapján elsősorban a közlekedésrendészeti és közrendvédelmi szervek szolgálatban lévő beosztottai útján kötelesek intézkedni.

Amennyiben az intézkedésre elsősorban kötelezett szervek szolgálatban lévő beosztottai nem tartózkodnak a helyszínen, vagy közvetlen közelében, rendfokozatra és beosztásra való tekintet nélkül minden intézkedésre jogosult rendőr köteles a helyszín biztosításához szükséges feladatokat végrehajtani és az illetékes közlekedésrendészeti osztályt, rendőrkapitányságot (őrsöt) a balesetről értesíteni.

30. Balesetről szóló bejelentés alapján az értesített és területileg illetékes rendőri szerv (közl. osztály, alosztály, közrendvédelmi alosztály, őrs, stb.) a legrövidebb időn belül köteles saját állományából intézkedő rendőrt a helyszínre küldeni.

Amennyiben a bejelentés adataiból, vagy egyéb körülményekből kétséget kizáróan megállapítható az illetékesség, vagy hatáskör hiánya, úgy haladéktalanul gondoskodni kell az illetékes rendőri szerv értesítéséről.

Ha a bejelentés budapesti, megyei rendőrfőkapitányság, illetve járási, városi (kerületi) rendőrkapitányság ügyeletére történik, az a rendelkezésre álló adatok mérlegelésével dönt, hogy közrendvédelmi, vagy közlekedésrendészeti szerv hajtsa végre a baleset helyszínén szükséges intézkedéseket.

31. Szabálysértésnek minősülő közlekedési balesetek ügyében szolgálatban lévő közrendvédelmi, illetve forgalomellenőrző, vagy forgalomirányító beosztottak kötelesek a helyszíni eljárást önállóan befejezni.

Amennyiben téves megítélésből adódóan szabálysértésnek minősülő baleset helyszínére — értesítés alapján — a közlekedésrendészeti baleseti helyszínelő járőr kiszáll, az szükség esetén köteles az intézkedés lefolytatásához a segítséget megadni.

VI.

32. A közlekedési szabálysértések, illetve büntettek vizsgálatában eljáró rendőri szervek fordítsanak fokozott gondot arra, hogy az eljárások színvonalának további emelésével is biztosítsák a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek megfelelő érvényesülését.
33. Közúti baleseti statisztikai adatszolgáltatásra és az ügyek nyilvántartására vonatkozó rendelkezések változatlanul hatályban maradnak.
34. Utasítom a BM II/II. és a II/III. csoportfőnököt, valamint a főkapitányságok vezetőit, hogy a legfőbb ügyész 3/1968. Legf. Ü. sz. és a jelen utasításban foglaltak végrehajtásáról gondoskodjanak.

A főkapitányság vezetők mindkét utasítást tegyék oktatás tárgyává a közrendvédelmi, közlekedésrendészeti és igazgatásrendészeti szolgálati ágak teljes személyi állománya részére, a többi szolgálati ág számára pedig a szükséges mértékig.

A BM II/III. csoportfőnök a közlekedési balesetek vizsgálatához szükséges irányelveket adja ki, továbbá szabályozza a külföldi hatóságok által kiállított gépjárművezetői engedélyek megvonásának módját.

Az utasítás megjelenésének napján lép hatályba, azt a folyamatos ügyekben is alkalmazni kell, ezzel egyidejűleg a 0020/1964. és a 003/1965. sz. belügyminiszterhelyettesi utasítások hatályukat veszítik.

KÖRÖSI GYÖRGY s. k.,
r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

Felterjesztve: Miniszter elvtársnak,
Kapják: Elosztó szerint.
Készült: 3930 példányban.